ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

23. března 2006 *

Ve věci C-209/04,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 12. května 2004,

Komise Evropských společenství, zastoupená M. van Beekem a B. Schimou, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Rakouské republice, zastoupené E. Riedlem a J. Müllerem, jakož i K. Humer, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, R. Schintgen, P. Kūris (zpravodaj), G. Arestis a J. Klučka, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. října 2005,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 27. října 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Rakouská republika tím, že:

— nezahrnula do oblasti národního přírodního parku Lauteracher Ried (dále jen „Lauteracher Ried"), která je zvláště chráněnou oblastí (dále jen „ZCHO"), oblasti Soren a Gleggen-Köblern, které jsou podle vědeckých kritérií stejně jako

tato ZCHO součástí území nejvhodnějších z hlediska počtu druhů a rozlohy v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 15/01, s. 98), ve znění směrnice Komise 97/49/ES ze dne 29. července 1997 (Úř. věst. L 223, s. 9; Zvl. vyd. 15/03, s. 344; dále jen „směrnice o ptácích") a

— správně a zcela při povolování projektu výstavby spolkové rychlostní silnice S 18 u jezera Constance (dále jen „silnice S 18") nedodržela požadavky stanovené čl. 6 odst. 4 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102, dále jen „směrnice o stanovištích"), pro případ, že je projekt uskutečněn navzdory negativnímu výsledku posouzení jeho vlivů na životní prostředí,

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích a z ustanovení čl. 6 odst. 4 ve spojení s článkem 7 směrnice o stanovištích.

Právní rámec

Akt o přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii

2 Akt o podmínkách přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 1994, C 241, s. 21, a Úř. věst. 1995, L 1, s. 1; dále jen „akt o přistoupení") byl podepsán dne 24. června 1994 a vstoupil v platnost dne 1. ledna 1995.

3 Podle článku 2 aktu o přistoupení „[o]d data přistoupení jsou ustanovení původních smluv a aktů přijatých orgány před přistoupením závazná pro nové členské státy a použijí se v těchto státech na základě podmínek stanovených v těchto smlouvách nebo v tomto aktu." *(neoficiální překlad)*

4 Článek 168 aktu o přistoupení stanoví:

„Nové členské státy uvedou v účinnost opatření nezbytná pro dosažení souladu s ustanoveními směrnic a rozhodnutí ve smyslu článku 189 Smlouvy o ES a článku 161 Smlouvy o ESAE a s doporučeními a rozhodnutími ve smyslu článku 14 Smlouvy o ESUO od data přistoupení, pokud není stanovena lhůta v seznamu přílohy XIX nebo v jiných ustanoveních tohoto Aktu." *(neoficiální překlad)*

Směrnice o ptácích

5 Podle svého čl. 1 odst. 1 se směrnice o ptácích „týká ochrany všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahuje Smlouva. Zahrnuje ochranu, regulování těchto druhů a péči o ně a stanoví pravidla pro jejich využívání".

6 Chřástal polní (crex crex) je druh, který byl vložen do přílohy I směrnice o ptácích (dále jen „příloha I") směrnicí Komise 85/411/EHS ze dne 25. července 1985, kterou se mění směrnice 79/409 (Úř. věst. L 233, s. 33).

7 Článek 4 směrnice o ptácích stanoví:

„1. Druhy uvedené v příloze I musí být předmětem zvláštních opatření týkajících se ochrany jejich stanovišť s cílem zajistit přežití těchto druhů a rozmnožování v jejich areálu rozšíření.

V této souvislosti musí být brány v úvahu:

a) druhy ohrožené vyhubením;

b) druhy citlivé vůči specifickým změnám na jejich stanovišti;

c) druhy pokládané za vzácné s ohledem na málo početné populace nebo prostorově omezené místní rozšíření;

d) ostatní druhy vyžadující zvláštní pozornost z důvodů specifického charakteru jejich stanoviště.

Trendy a kolísání početnosti populací musí být zohledněny jako podklady pro hodnocení.

Členské státy především označí území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy jako zvláště chráněné oblasti určené pro ochranu těchto druhů, přičemž vezmou v úvahu jejich požadavky na ochranu na pevnině a na moři v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje.

2. Členské státy přijmou obdobná opatření pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, přičemž vezmou v úvahu potřebu jejich ochrany na moři a na pevnině v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje, pokud jde o zimoviště, místa zastávek na jejich tahových cestách, místa, kde se tažné druhy rozmnožují a pelichají. [...]

[...]

4. S ohledem na ochranu oblastí uvedených v odstavcích 1 a 2 přijmou členské státy vhodná opatření pro předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýchkoli rušivých zásahů, které negativně ovlivňují ptáky, pokud by mohly být významné z hlediska cílů tohoto článku. Členské státy musí rovněž usilovat o předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo tyto chráněné oblasti."

Směrnice o stanovištích

8 Článek 6 odst. 3 a 4 první pododstavec směrnice o stanovištích stanoví:

„3. Jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný

vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovídajícímu posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany. S přihlédnutím k výsledkům uvedeného hodnocení důsledků pro lokalitu a s výhradou odstavce 4 schválí příslušné orgány příslušného státu tento plán nebo projekt teprve poté, co se ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality, a co si v případě potřeby opatří stanovisko široké veřejnosti.

4. Pokud navzdory negativnímu výsledku posouzení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, přesto uskutečněn a není-li k dispozici žádné alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě NATURA 2000. O přijatých kompenzačních opatřeních uvědomí Komisi."

9 Článek 7 stejné směrnice stanoví:

„Povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 6 odst. 2, 3 a 4 této směrnice nahrazují povinnosti vyplývající z první věty čl. 4 odst. 4 směrnice 79/409/EHS, pokud jde o území označená podle čl. 4 odst. 1 nebo obdobně uznaná podle čl. 4 odst. 2 uvedené směrnice, a to ode dne provádění této směrnice nebo ode dne označení nebo uznání členským státem podle směrnice 79/409/EHS, podle toho, které datum je pozdější."

Skutečnosti předcházející sporu

10 Lauteracher Ried leží ve spolkové zemi Vorarlbersko. Po přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii vláda tohoto členského státu dne 7. června 1995 poprvé

oznámila Komisi označení tohoto přírodního parku jako ZCHO a předložila následně určité doplňující dokumenty. Oblasti Soren a Gleggen-Köblern nebyly do této ZCHO zahrnuty.

11 Co se týče projektu výstavby silnice S 18, vymezení její trasy bylo zahájeno v roce 1992. Následkem debaty, která se konala dne 29. dubna 1992 se správou kantonu Dornbirn, byl projekt zcela přepracován, aby byl vzat v úvahu posudek vyhotovený znalcem spolkové země Vorarlbersko pro ochranu přírody a krajiny. Prezentace projektu a slyšení dotčených stran za účelem vymezení trasy uvedené silnice byly zahájeny dne 8. března 1994 na základě zákona z roku 1971 o spolkových komunikacích. Skončily vymezením trasy nařízením spolkového ministra pro hospodářské záležitosti dne 8. dubna 1997. V tomto stadiu vypracovávání uvedeného projektu došly rakouské orgány k závěru, že nemůže dojít ke změně trasy silnice S 18.

12 Dne 27. ledna 1999 bylo zahájeno řízení o povolení výstavby této silnice. Rozhodnutím ze dne 6. července 2001 byl projekt výstavby této silnice schválen správními orgány kantonů Bregenz a Dornbirn, za použití právních předpisů spolkové země Vorarlbersko. S ohledem na uvedené nařízení spolkového ministra pro hospodářské záležitosti toto rozhodnutí nemohlo vymezit jinou trasu než tu, která již byla stanovena.

13 Proti uvedenému rozhodnutí bylo podáno odvolání k vládě spolkové země Vorarlbersko. Tato vláda přijala dne 21. února 2003 potvrzující rozhodnutí, jehož výkon byl dne 29. srpna 2003 pozastaven Verwaltungsgerichtshof. Zahájení projektu výstavby silnice S 18 je v současné době pozastaveno.

Postup před zahájením soudního řízení

14 V návaznosti na stížnost zaslala Komise dne 12. listopadu 2001 rakouským orgánům dopis týkající se nedostatečného označení ZCHO Lauteracher Ried z pohledu ornitologie, negativních důsledků projektu výstavby silnice S 18, které vyvolávaly obavy o chřástala polního a jiné druhy ptáků chráněných v této oblasti, a jiných otázek týkajících se jejich ochrany.

15 Po přezkoumání odpovědi rakouské vlády, zaslané Komisi dne 1. února 2002, zaslala dne 27. června 2002 Komise Rakouské republice výzvu dopisem. Vzhledem k tomu, že jí vysvětlení poskytnutá Rakouskou republikou neuspokojila, vydala Komise dne 11. července 2003 odůvodněné stanovisko, ve kterém vyzvala tento členský stát, aby přijal opatření nezbytná k tomu, aby vyhověl tomuto stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho oznámení.

16 Vzhledem k tomu, že se Komise domnívala, že argumenty, kterých se Rakouská republika dovolávala ve své odpovědi ze dne 26. září 2003 na odůvodněné stanovisko, nebyly přesvědčivé a že vytýkané nesplnění povinností trvá, rozhodla se podat projednávanou žalobu.

K žalobě

17 Na podporu své žaloby předkládá Komise dva žalobní důvody. Zaprvé vytýká Rakouské republice, že nedodržela ustanovení čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích, která se týkají výběru a označení ZCHO. Zadruhé se dovolává nedodržení požadavků uvedených v čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích při povolování projektu výstavby silnice S 18.

K prvnímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedodržení ustanovení čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích

Argumentace účastníků řízení

18 Svým prvním žalobním důvodem Komise tvrdí, že současné označení a vymezení ZCHO Lauteracher Ried neodpovídá požadavkům ochrany a trvalého zachování druhů ptáků, kteří se na tomto území vyskytují, hlavně chřástala polního, jako i dalších druhů stěhovavých ptáků, kteří hnízdí na loukách. Podle Komise musí být rozloha této ZCHO rozšířena o oblasti Soren a Gleggen-Köblern, aby byly splněny požadavky čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích.

19 Komise na podporu tohoto žalobního důvodu nejprve uplatňuje, že klíčovým prvkem pro vymezení ZCHO je výskyt druhů ptáků hodných ochrany. Podle vědeckých informací a výsledků pozorování provedených v letech 2000 až 2002 jsou uvedené oblasti nejenom stanovišti, ale i částí ústředního území pro rozmnožování chřástala polního a jiných stěhovavých ptáků hnízdících na loukách. Komise také zdůrazňuje, že louky v oblasti Lauteracher Ried a jejím okolí poskytují jednotné přirozené stanoviště, jehož struktura je obzvlášť vhodná pro ochranu ptáků, a jsou využívány stejnými populacemi ptáků. Dodává, že chřástal polní vyskytující se v údolí Rýna na území spolkové země Vorarlbersko je součástí populace ptáků, která je ve vzájemném úzkém kontaktu.

20 Dále Komise tvrdí, že se povinnost označit jako ZCHO všechny oblasti, které se zdají být z ornitologického hlediska nejvhodnějšími, neomezuje na jejich první vymezení. Cíl ochrany ohrožených druhů ukládá nutnost přezkoumat vymezení území ve světle

nových vědeckých poznatků a v případě potřeby provést nové vymezení existující ZCHO.

21 Konečně skutečnost, že Rakouská republika označila jako oblast ochrany oblasti Bangs a Matschels, které také leží ve spolkové zemi Vorarlbersko a jejichž záměrem je zajistit ochranu chřástala polního, nemění nic na povinnosti tohoto členského státu zachovat se stejně ve vztahu k oblastem Soren a Gleggen-Köblern, které sousedí s prohlášenou ZCHO.

22 Rakouská republika uplatňuje, že současné vymezení ZCHO Lauteracher Ried optimálně odpovídá požadavkům směrnice o ptácích pro ochranu a zachování chřástala polního a druhů stěhovavých ptáků, kteří se pravidelně vyskytují v údolí Rýna ve spolkové zemi Vorarlbersko.

23 Má za to, že splnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice o ptácích, tím že vymezila společně uvedenou ZCHO a oblast ochrany fauny a flóry, stanovišť a ptáků Bangs a Matschels, která byla prohlášena jako ZCHO, a schválila jako takové území údolí Rýna ležící ve spolkové zemi Vorarlbersko jako území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy pro ochranu druhu chřástala polního uvedeného v příloze I a pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů.

24 Rakouská republika upřesňuje, že hranice ZCHO byla vymezena na základě vědeckých důkazů, které byly k dispozici v období výběru a označení této oblasti, které jsou uznány judikaturou Soudního dvora za spolehlivé a vedly k označení této jediné oblasti za nejdůležitější místo rozmnožování ptáků luk spolkové země Vorarlbersko.

25 Dodává, že se při označování uvedené oblasti opírala pouze o takové ornitologické nebo ekologické aspekty, které mohou být odvozeny z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích. V tomto kontextu tvrdí, že se ZCHO Lauteracher Ried soustřeďuje na čistý přirozený celek nezbytný pro vývoj chřástala polního, ale tento celek se netýká luk k podestýlání, které se nacházejí v oblastech Soren a Gleggen-Köblern.

26 Podle Rakouské republiky musí být přezkoumáno několik kritérií, aby se vymezila nejvhodnější území, zejména skutečnost, kteří ptáci dvou druhů se často vyskytují ve vymezené oblasti nebo v její části. Nicméně tohle posledně uvedené kritérium není jediným určujícím pro splnění požadavků směrnice o ptácích. Oblast musí splňovat současně další ornitologické nebo ekologické parametry, aby se mohla stát součástí území, která jsou nejvhodnější ve smyslu této směrnice. Je třeba také přezkoumat a vyhodnotit, zda je tato oblast vhodná svojí rozlohou a z hlediska kvantitativního, svým stavem i svým životním prostředím. V tomto ohledu je třeba se zaměřit na nepříznivé účinky, které již v oblasti existují, z důvodu činností rekreační povahy, obhospodařování nebo jiných okolností, které mají za následek poškození stanoviště. Podle uvedeného členského státu z důvodu již existujících škodlivých vlivů, omezení a současné kvality obou oblastí Soren a Gleggen-Köblern, tyto oblasti neodpovídají relevantním kritériím směrnice o ptácích, aby mohly být označeny jako ZCHO.

27 V tomto kontextu Rakouská republika naznačuje, že přinejmenším nepřímé zohlednění sociálně-ekonomických zájmů může hrát roli při posuzování vhodného typu z hlediska rozlohy oblasti a zdůrazňuje také, že je to případ nepříznivých zásahů do právní sféry jednotlivců.

28 Podle Rakouské republiky nemá žalobní důvod, podle kterého je povinna následně měnit nebo neustále přizpůsobovat ZCHO Lauteracher Ried, žádný právní základ. Taková povinnost se zdá jen těžko slučitelná se zásadou legality správního postupu a v rozporu s judikaturou Soudního dvora.

29 Mimoto Rakouská republika upřesňuje, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern, i když nejsou součástí nejvhodnějších území ve smyslu čl. 4 odst. 1 čtvrtého pododstavce směrnice o ptácích, nejsou zcela bez ochrany. Byly totiž zahrnuty, v rámci řízení o odvolání týkajícího se projektu výstavby silnice S 18, do režimu ochrany uvedeného v odst. 4 druhé větě uvedeného článku.

Závěry Soudního dvora

30 Za účelem vyřešení projednávaného sporu je namístě úvodem připomenout zásady týkající se povinností členských států ve vztahu k výběru a označení ZCHO, které ukládá směrnice o ptácích.

31 Z čl. 4 odst. 1 čtvrtého pododstavce uvedené směrnice vyplývá, že členské státy jsou povinny označit jako ZCHO území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy určené pro ochranu chráněných druhů uvedených v příloze I. Přičemž vezmou v úvahu požadavky na ochranu těchto druhů na pevnině a na moři v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje. Podle odstavce 2 stejného článku přijmou členské státy obdobná opatření pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, pokud jde o zimoviště, místa zastávek na jejich tahových cestách, místa, kde se tažné druhy rozmnožují a pelichají.

32 Podle ustálené judikatury Soudního dvora čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích ukládá členským státům, aby udělily ZCHO právní status ochrany způsobilý zajistit zejména přežití a rozmnožování druhů ptáků uvedených v příloze I, jakož i rozmnožování, pelichání a zazimování pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů neuvedených v příloze I (viz rozsudek ze dne 18. března 1999, Komise v. Francie, C-166/97, Recueil, s. I-1719, bod 21 a uvedená judikatura).

33 Mimo jiné Soudní dvůr rozhodl, že diskreční pravomoc, kterou požívají členské státy ve vztahu k výběru nejvhodnějších území pro označení jako ZCHO, se netýká vhodnosti označit jako ZCHO území, která se zdají být jako nejvhodnější podle ornitologických kritérií, ale pouze použití těchto kritérií za účelem identifikovat území nejvhodnější pro ochranu druhů vyjmenovaných v příloze I (viz zejména rozsudek ze dne 19. května 1998, Komise v. Nizozemsko, C-3/96, Recueil, s. I-3031, bod 61).

34 Je také třeba připomenout, že podle výsledků vědeckých studií a pozorování, předložených Komisí během řízení, které nebyly rakouskou vládou zpochybněny, 4 nebo 5, resp. 4 a 3 zpěvní samečci druhu chřástala polního byli zpozorováni uvnitř ZCHO Lauteracher Ried, jehož rozloha je 580 hektarů, během let 2000 až 2002. Pozorování týkající se oblastí Soren a Gleggen-Köblern, s rozlohou 64 a 352 hektarů, byla pouze mírně nižší, jelikož zpozorovaní ptáci byli postupně v počtu 4, 2 a 3.

35 Mimoto jak Komise tvrdila, aniž by jí bylo v tomto bodě odporováno, v roce 2001 se stěhovaví práci druhů bekasiny otavní (gallinago gallinago), čejky chocholaté (vanellus vanellus) a kolihy velké (numenius arquata) rozmnožili ve stejně hojném počtu v obou oblastech nevymezených jako ZCHO rakouskými orgány. Počet párů hnízdících v ZCHO Lauteracher Ried byl 3 až 5 pro bekasiny otavní, 11 nebo 12 pro čejky chocholaté a 3 pro kolihy velké. V oblastech Soren a Gleggen-Köblern byl 3, resp. 3 nebo 4 pro bekasiny otavní, 6 až 9 pro čejky chocholaté a 1 (pravděpodobně) a 8 pro kolihy velké.

36 Z toho vyplývá, jak uvedla generální advokátka v bodě 32 jejího stanoviska, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern mají jak pro chřástala polního, tak i pro druhy stěhovavých ptáků, které nejsou uvedeny v příloze I, jako je bekasina otavní, čejka chocholatá a koliha velká, důležitost přinejmenším srovnatelnou s důležitostí oblastí území ležících uvnitř ZCHO Lauteracher Ried. Mimoto čísel, uvedených rakouskou vládou

ve standardním formuláři týkajícím se těchto tří posledních druhů stěhovavých ptáků, bylo dosaženo pouze, pokud byly vzaty v úvahu také pozemky ležící mimo uvedenou ZCHO.

37 Co se týče argumentu rakouské vlády, podle něhož oblasti Soren a Gleggen-Köblern nejsou nejvhodnější pro ochranu výše uvedených druhů ptáků z důvodu již existujících škodlivin a vlivů, stavu a současné kvality těchto oblastí, je třeba připomenout, že tyto oblasti přijímají, jak bylo uvedeno v bodech 34 a 35 tohoto rozsudku, na ploše menší, než je plocha uvedené ZCHO, počet hnízdících ptáků obdobný tomu, který je pozorován v této posledně uvedené oblasti.

38 Je tedy namístě konstatovat, že podle ornitologických kritérií jsou oblasti Soren a Gleggen-Köblern součástí stejně jako ZCHO Lauteracher Ried území nejvhodnějších z hlediska počtu druhů a rozlohy, aby byly označeny jako ZCHO v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích.

39 Toto zjištění nemůže být zpochybněno argumentem, kterého se dovolává rakouská vláda, podle něhož je třeba vzít v úvahu, byť nepřímo, během nezbytného posuzování vlastností určené oblasti, ekonomická a sociální kritéria, aby mohla být označena jako ZCHO.

40 Podle judikatury Soudního dvora totiž nemůže členský stát při výběru a vymezení ZCHO vzít v úvahu ekonomické požadavky, ani z titulu jeho vyššího obecného zájmu, než kterému odpovídá ekologický cíl sledovaný směrnicí o ptácích, ani v rozsahu, v němž odpovídají takovým naléhavým důvodům vyššího veřejného zájmu, které jsou uvedeny v čl. 6 odst. 4 prvním pododstavci směrnice o stanovištích (viz zejména rozsudek ze dne 11. července 1996, Royal Society for the Protection of Birds, C-44/95, Recueil, s. I-3805, body 31 a 42).

41 Co se týče argumentu rakouské vlády, podle něhož výsledky pozorování provedeného na místě neumožňují dojít závěru o způsobilosti oblastí Soren a Gleggen-Köblern pro ochranu chráněných druhů ptáků, je namístě konstatovat, že nemůže vědecky odůvodňovat vynětí těchto oblastí ze ZCHO. Naopak označení uvedených oblastí jako ZCHO musí zajistit stav ochrany chřástala polního, druhu zapsaného do přílohy I, a jiných pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů ptáků, v souladu s cíli směrnice o ptácích.

42 Nelze přijmout argumentaci uvedené vlády, podle které Komise nesprávně tvrdí, že je třeba měnit a neustále přizpůsobovat ZCHO Lauteracher Ried, jelikož takový požadavek nespočívá na žádném právním základu.

43 Je namístě totiž konstatovat, že i když je nesporné, že povinnost označit nejvhodnější území pro zřízení ZCHO se stala co se týče Rakouské republiky účinnou dne 1. ledna 1995, datem přistoupení tohoto členského státu k Evropské unii, tato povinnost k tomuto datu nezaniká. Ani směrnice o ptácích, ani znění jejího článku 4 totiž neobsahují sebemenší zmínku směřující ke stanovení, že účinky povinnosti provést tuto směrnici k tomuto datu zanikly. Mimoto, jak také uvedla generální advokátka v bodě 39 jejího stanoviska, není vůbec v souladu s cílem účinné ochrany ptáků nechránit oblasti výjimečné z hlediska ochrany chráněných druhů výlučně proto, že výjimečná povaha oblasti se ukázala až po provedení směrnice o ptácích.

44 Co se týče argumentu rakouské vlády, podle něhož vycházela ze studie, vypracované v roce 1995 Spolkovou agenturou na ochranu životního prostředí ve spolupráci s BirdLife, nazvané *Important Bird Areas in Österreich*, jelikož v době výběru a označení Lauteracher Ried jako ZCHO představovala jediný přehled a jediné

důvěryhodné vědecké posouzení, stačí konstatovat, že povinnost označení není omezena, jak správně tvrdí Komise, stavem vědeckých poznatků v dané době.

45 Ze spisu totiž vyplývá, že jsou k dispozici i jiné ornitologické studie a posudky mající vědeckou povahu a výsledky nejnovějších pozorování, než ty, na jejichž základě došlo k označení ZCHO Lauteracher Ried. Na základě těchto poznatků, jejichž přesnost není Rakouskou republikou zpochybňována, mělo být označení této ZCHO znovu přezkoumáno.

46 Rakouská republika nemůže rovněž tvrdit, že tím, že označila jako oblasti ochrany oblasti Bangs a Matschels, kde se chřástal polní také vyskytuje, je zbavena povinnosti označit území Soren a Gleggen-Köblern jako ZCHO.

47 Jak Soudní dvůr již rozhodl, členské státy mají povinnost označit jako ZCHO všechny oblasti, které se při použití ornitologických kritérií jeví jako nejvhodnější z hlediska ochrany dotčených druhů (viz zejména výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 62).

48 Konečně co se týče argumentu rakouské vlády týkajícího se skutečnosti, že oblasti Soren a Gleggen-Köblern nejsou zcela bez ochrany, stačí připomenout, že čl. 4 odst. 1 směrnice o ptácích ukládá členským státům povinnost označit jako ZCHO nejvhodnější území z hlediska počtu druhů a rozlohy určené pro ochranu druhů uvedených v příloze I, povinnost, kterou není možné obejít přijetím jiných opatření zvláštní ochrany (výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 55).

49 S přihlédnutím k výše uvedenému je namístě se domnívat, že první žalobní důvod, jehož se Komise dovolávala, je opodstatněný.

K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedodržení požadavků čl. 6 odst. 4 směrnice o stanovištích

50 Svým druhým žalobním důvodem Komise tvrdí, že Rakouská republika nedodržela povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 6 odst. 4 ve spojení s článkem 7 směrnice o stanovištích při povolování projektu výstavby silnice S 18 s ohledem na požadavky ochrany biotopů a stanovišť stanovené pro ZCHO Lauteracher Ried.

51 Komise nejprve uvádí, že do května 2000 nedošlo k žádnému konkrétnímu a podrobnému posouzení v souladu s cíli směrnice o ptácích. Tvrdí, že pokud environmentální studie vedla k nepříznivému stanovisku oficiálního znalce spolkové země Vorarlbersko během měsíce května 2000, z důvodu nepříznivých důsledků projektu výstavby silnice S 18 na ZCHO, nebyla provedena žádná studie za účelem ověření, zda byla představitelná náhradní řešení pro trasu této silnice. Dále Komise zdůrazňuje, že po rozhodnutí o povolení výstavby, které bylo přijato dne 6. července 2001, nebyla přímo informována o přijatých kompenzačních opatřeních pro zmírnění negativních důsledků této výstavby. Konečně Komise uplatňuje, že rovněž není prokázáno, že veškerá nezbytná kompenzační opatření pro zajištění celkové soudržnosti sítě NATURA 2000 byla skutečně přijata.

52 Rakouská republika popírá všechny důvody, kterých se dovolává Komise na podporu druhého žalobního důvodu.

K časové působnosti směrnice o stanovištích

53 Vzhledem k tomu, že z bodu 11 tohoto rozsudku vyplývá, že určité skutečnosti týkající se projektu výstavby silnice S 18 proběhly před datem přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii, je třeba před rozhodnutím ohledně údajného porušení směrnice o stanovištích přezkoumat, zda je tato směrnice použitelná na sporné skutečnosti, jež jsou předmětem žaloby Komise.

54 V tomto ohledu je nesporné, že projekt výstavby silnice S 18 začal v roce 1992. Řízení, jež bylo přerušeno, bylo znovu zahájeno dne 8. března 1994, dne, kdy byl tento projekt formálně představen a předložen k řízení o posouzení na základě zákona z roku 1971 o spolkových komunikacích.

55 Mimoto ze spisu vyplývá, že celkový spolkový znalecký posudek byl zveřejněn během téhož roku, tedy před 1. lednem 1995, což je datum přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii.

56 Dále z judikatury Soudního dvora vyplývá, že zásada předložení projektů, které mohou mít na životní prostředí významný vliv, k posouzení vlivů na životní prostředí, není použitelná v případech, ve kterých datum formálního podání žádosti o povolení projektu předchází datu uplynutí lhůty pro provedení směrnice [viz pokud se jedná o směrnici Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, s. 40; Zvl. vyd. 15/01, s. 248), rozsudky ze dne 11. srpna 1995, Komise v. Německo, C-431/92, Recueil, s. I-2189, body 29 a 32, a ze dne 18. června 1998, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, C-81/96, Recueil, s. I-3923, bod 23].

57 Soudní dvůr se totiž domníval, že toto formální kritérium je jediným, které je v souladu se zásadou právní jistoty a které umožňuje zachovat užitečný účinek směrnice. Důvodem této úvahy je, že taková směrnice jako je směrnice o stanovištích se v široké míře týká projektů většího rozsahu, jehož uskutečnění je velmi často dlouhodobé. Nebylo by tak vhodné, aby řízení, složitá již na vnitrostátní úrovni a formálně zahájená před datem uplynutí lhůty pro provedení uvedené směrnice, byla ztížena a zpožděna z důvodu specifických požadavků uložených touto směrnicí a aby tím byly dotčeny již vzniklé situace (viz obdobně výše uvedený rozsudek Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, body 23 a 24).

58 Směrnice 85/337 a směrnice o stanovištích se přitom obě týkají posouzení vlivů určitých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. V obou těchto případech se řízení o posouzení provádí před konečným výběrem projektu. Výsledky tohoto posouzení musí být vzaty v úvahu při rozhodování o projektu, který může být změněn na základě těchto výsledků. Jednotlivá stadia posuzování projektu jsou propojena tak, že tvoří komplexní operaci. Skutečnost, že je obsah určitých předpisů rozdílný, nemůže zpochybnit toto posouzení. Z toho vyplývá, že žalobní důvod musí být posouzen k datu, ke kterému byl projekt formálně představen, tedy k datu, které je uvedeno v bodě 54 tohoto rozsudku.

59 Dále je třeba připomenout, že v souladu s ustanoveními aktu o přistoupení jsou práva a povinnosti vyplývající z práva Společenství, až na výjimky, bezprostředně použitelná v nových členských státech (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 15. ledna 2002, Weidacher, C-179/00, Recueil, s. I-501, bod 18).

60 Z aktu o přistoupení vyplývá, že povinnosti vyplývající ze směrnice o ptácích a ze směrnice o stanovištích se co se týče Rakouské republiky staly účinné dne 1. ledna 1995 a že žádná odchylka nebo přechodné období nebyly tomuto členskému státu poskytnuty.

61 Je tedy namístě konstatovat, že řízení o povolení projektu výstavby silnice S 18 bylo formálně zahájeno před datem přistoupení Rakouské republiky k Evropské unii.

62 Z toho vyplývá, že v projednávaném případě se v souladu s judikaturou uvedenou v bodě 56 tohoto rozsudku povinnosti vyplývající ze směrnice o stanovištích nevztahovaly na Rakouskou republiku a že projekt výstavby silnice S 18 nepodléhal požadavkům stanoveným touto směrnicí.

63 Vzhledem k výše uvedenému je namístě dojít k závěru, že druhý žalobní důvod Komise není opodstatněný.

64 V důsledku toho je namístě určit, že Rakouská republika tím, že nezahrnula do ZCHO Lauteracher Ried oblasti Soren a Gleggen-Köblern, které jsou podle vědeckých kritérií stejně jako tato ZCHO součástí území nejvhodnějších z hlediska počtu druhů a rozlohy v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ptácích, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z ustanovení uvedené směrnice.

K nákladům řízení

65 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. V souladu s odst. 3 prvním pododstavcem stejného článku, může Soudní dvůr nicméně rozdělit náklady nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch, nebo

pokud jsou k tomu dány výjimečné důvody. Jelikož Komise a Rakouská republika neměly částečně ve věci úspěch, je namístě rozhodnout, že ponesou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Rakouská republika tím, že nezahrnula do zvláště chráněné oblasti národního přírodního parku Lauteracher Ried oblasti Soren a Gleggen--Köblern, které jsou podle vědeckých kritérií stejně jako tato zvláště chráněná oblast součástí území nejvhodnějších z hlediska počtu druhů a rozlohy v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků, ve znění směrnice Komise 97/49/ES ze dne 29. července 1997, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z těchto ustanovení uvedené směrnice.**

2) **Ve zbývající části se žaloba zamítá.**

3) **Komise Evropských společenství a Rakouská republika ponesou vlastní náklady řízení.**

Podpisy.